

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "Св. ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ", гр. Хасково
ул. "Кресна" №1, тел. 62 41 20, 62 45 34, факс 62 41 34, e-mail: soup@abv.bg

Утвърдил
Нина Стайкова
(Директор)

**ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
ЗА УЧЕБНАТА 2018/ 2019 ГОДИНА**

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата на СУ „Св. Паисий Хилендарски“ – Хасково е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.)
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието

II. АНАЛИЗ НА ПРЕДОСТАВЯНОТО ДО МОМЕНТА ОБРАЗОВАНИЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В УЧИЛИЩЕТО

През учебната 2017/2018 година в СУ "Св. Паисий Хилендарски" се обучават 687 ученици, разпределени в 31 паралелки. В училището са интегрирани и се обучават 30 деца и ученици с физически увреждания и интелектуални затруднения, от различни етнически общности. Двама ученици, от които един в задължителна училищна възраст са отписани по чл. 173, ал. 2, т. 2 от ЗПУО. Броят на застрашените от отпадане ученици е двама, един от III и един от V клас.

1. Контекст на средата, в която функционира училището:

Уязвими групи в СУ "Св. Паисий Хилендарски" са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца със слаби оценки и отсъствия по неуважителни причини, деца и ученици,

застрашени или жертва на насилие, деца-сираци и полусираци, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди.

А) Икономически условия:

Безработицата, ниските доходи и бедността поставят някои ученици в затруднени условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. Те са принудени да помагат на семействата си, което води до честото им отсъствие от училище и липса на мотивация за учене. Голяма част от учениците се отглеждат от баби и дядовци, тъй като родителите им са в чужбина.

Б) Социален статус на семействата, отношение към училището и образователния процес:

Част от учениците се отглеждат в семейства, в които са налице конфликти, напрежение и кризи, родителите са функционално неграмотни или ниско образовани, родителският контрол липсва или е много слаб. Това води до ниска степен на готовност за училище, дефицит на комуникативна компетентност, липса на навици за учене, липса на интерес към учебния материал, отсъствие на познавателна мотивация, неосъзнаване на ползата от образование и липса на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им.

2. Предприети до момента дейности на училищно ниво за осигуряване на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвимите групи:

- ✓ Активно участие на училището в осъществяване на дейностите за изпълнение на Механизма за съвместна работа с институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна дейност. През учебната 2017/2018 година са извършени 48 посещения на място с цел изясняване на причините за отпадането от училище;
- ✓ Тясно сътрудничество на училището с всички институции, ангажирани с децата и учениците: Отдела за Закрила на детето, РУО – Хасково, община Хасково, Областна администрация Хасково, РПУ – Хасково, НПО и др.
- ✓ Обезпеченост с необходимите специалисти: в училището са назначени педагогически съветник, психолог, логопед, ресурсни учители;
- ✓ Работа по европейски проекти „Включващо образование“ и Еразъм+ „Идентифициране на затрудненията – СОП“. През учебната 2017/2018 година е проведен и тематичен ПС: „Идентифициране на затрудненията – СОП“. Разработените материали по проекта са предоставени на РУО – Хасково и публикувани в сайта на институцията в раздел „Добри практики“. Училището организира кръгла маса по проблемите на обучението на деца със специални образователни потребности;
- ✓ Много добра материална база с архитектурно достъпна среда за децата със специални образователни потребности;
- ✓ Училищните учебни планове се разработват в съответствие с желанието на учениците и техните образователни резултати;
- ✓ Квалификация на учителите, насочена към работа с деца със СОП, насилие и агресия, интеркултурната среда, оценяване на учениците;
- ✓ Вътрешно-училищна квалификационна дейност: обмен на добри практики и споделяне на придобитите знания и умения от обучението;
- ✓ Подкрепят се всички учители работещи с надарени деца;
- ✓ Партньорство с родителите – веднъж месечно се провежда „Училище за родители“;
- ✓ Организиране и провеждане на мероприятия с активното участие на ученици от уязвимите групи-конкурси, спортни състезания, концерти;
- ✓ Формиране на положителни нагласи към различието, превенция на ранното отпадане от училище и превенция на ранните бракове сред учениците от малцинствата в часовете на класа;

- ✓ Доброволчески акции и благотворителни базари с цел подкрепа на деца и семейства от уязвими групи;
- ✓ Включване на учениците в занимания по интереси по различни програми и проекти;
- ✓ Създадена е добра подкрепяща среда за ученици, склонни към негативни прояви – тренинги за мотивация и преодоляване на проблемното поведение;
- ✓ С учениците, затрашени от отпадане, са проведени седем консултации с класния ръководител, педагогическия съветник, разговори с директора и заместник-директорите на училището;
- ✓ Изпратено е уведомително писмо по чл. 173, ал. 3 от ЗПУО до РУО – Хасково, община Хасково и отдела за Закрила на детето за ученик в задължителна училищна възраст, отписан от училище;
- ✓ Целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдих;
- ✓ През учебната 2017/2018 година на 35 ученици, които имат различни поведенчески и емоционални проблеми и обучителни затруднения е предоставена обща подкрепа за личностно развитие. Учениците на обща подкрепа с риск от обучителни затруднения са 14, от тях 13 ученици са посещавали психолог и логопед;
- ✓ Допълнително обучение по учебни предмети за ученици, които имат обучителни затруднения и са завършили I срок и учебната година със слаба оценка или имат 3 текущи последователни слаби оценки по предмети, по които не се оформя срочна оценка /27 ученици/;
- ✓ Предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици от ПГ до 12 клас /30 ученици/;
- ✓ Организиране на лятна работа с учители, логопед и психолог /7 ученици/;
- ✓ Провеждане на дейности по превенция на тормоза и насилието, чрез групова работа в часа на класа и обучителни тренинги, организирани от МКБППМН и НПО със съдействието на педагогическия съветник;
- ✓ Родителите, чийто деца са участвали в конфликтни ситуации са били информирани и поканени за разговор с класния ръководител, педагогическия съветник и ръководството на училището. Предприетите мерки от ръководството, педагогическия съветник и класните ръководители доведоха до предотвратяване отпадането на ученици, подлежащи на задължително обучение;

III. ПРИОРИТЕТИ И ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Приобщаващото образование е всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане на индивидуалността и разнообразието от потребности на всяко дете, насоченост към ресурсите на децата, както и създаване на възможности за развитието и активното им участие в живота на училищната общност.

Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира учебният процес съобразно потенциала и силните страни на децата и учениците.

ПРИОРИТЕТИ

1. Гарантиране на правото на всяко дете и ученик за достъп до качествено образование;
2. Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности;

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на учениците, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота им и адаптирани към способността им да прилагат усвоените компетентности на практика;

4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че учениците да развият максимално своя потенциал;

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на училището;

6. Цялостен системен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища – управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците.

7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, учениците, семейството и общността.

8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището.

9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество.

10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

ЦЕЛИ:

1. Осигуряване на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всяко дете и ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

2. Осигуряване на равни възможности на най-уязвимите групи деца и тези, изложени на риск от дискриминация – деца със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца от различни етнически групи, сираци и полусираци или деца, лишени от родителска грижа по други причини, деца, настанени в институции, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби чрез прилагане на комплекс от мерки, заложиени в програмата.

IV. УЧИЛИЩНИ МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЛАГОПРИЯТНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА ЗА ВСИЧКИ УЧЕНИЦИ И ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ

1. Създаване на благоприятна образователна среда и оказване на ефективна обща подкрепа за всички ученици в училището

Мерки/дейности за осигуряване на благоприятна образователна среда и оказване на ефективна обща подкрепа за всички ученици в училището	Отговорни лица	Срок
1. Разработване на годишна училищна програма за	Директор,	до 15.09.2018

целодневна организация на учебния ден в съответствие със стратегията и спецификата на училището;	учители	
2. Изграждане на училищни екипи за подкрепа за личностно развитие на ученика;	Директор, координатор по чл. 7, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование	15.09.2018 28.06.2019
3. Включване на учениците в различни училищни дейности в зависимост от интересите и потребностите им;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
4. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
5. Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация;	библиотекар	по повод важни дати и празници
6. Разглеждане на теми в ЧК, свързани с превенция на насилието и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията;	класни ръководители, педагогически съветник	15.09.2018 28.06.2019
7. Кариерно ориентиране и консултиране;	педагогически съветник	15.09.2018 28.06.2019
8. Награждаване на ученици; Стипендии на ученици;	Директор, Педагогически съвет	15.09.2018 28.06.2019
9. Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации;	педагогически съветник, психолог	15.09.2018 28.06.2019
10. Екипни дейности на педагогическите специалисти във връзка с оказване на обща и допълнителна подкрепа	Директор, главни учители	15.09.2018 28.06.2019
11. Участие в различни форми на сътрудничество с НПО, РУО - Хасково, органите за Закрила на детето, община Хасково, Областна администрация Хасково и др.;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
12. Провеждане на тренинги за преодоляване на проблемното поведение;	педагогически съветник, главни учители	15.09.2018 28.06.2019
13. Организиране на допълнително обучение по учебни предмети съгласно разпоредбата на чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
14. Индивидуално консултиране на ученици по проблеми свързани с тяхното поведение, с взаимоотношенията с връстници, родители, учители или с психичното, личностното и интелектуалното им развитие;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
15. Провеждане на мероприятия по повод национални празници и отбелязване на важни дати, с цел изграждане на	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019

чувство за принадлежност към общността;		
16. Формиране на нагласи у родителите за партньорство и сътрудничество чрез организиране на родителски срещи и тематични инициативи на паралелките;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
17. Провеждане на извънкласни дейности с активното участие на родителите;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
18. Включване на родителите в обучителни тренинги и Училище за родители и приобщаването им към изявите на класа;	педагогически съветник, главни учители	15.09.2018 14.09.2019
19. Провеждане на доброволчески акции и благотворителни базари	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019

2. Предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи

Мерки/дейности за предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи	Отговорни лица	Срок
Ученици в риск		
1. Оценка на потребността от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби;	ЕПЛР, сформиран за конкретния случай	15.09.2018 28.06.2019
2. Съвместна работа на педагогическия съветник с класните ръководители по изпълнение на Механизма при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и взаимодействие при кризисна интервенция за мотивация и преодоляване на проблемното поведение;	педагогически съветник, класни ръководители	15.09.2018 28.06.2019
3. Прилагане на диференциран и индивидуализиран подход към нуждаещи се от подкрепа ученици;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
4. Реализиране на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
5. Взаимодействие с отдела за Закрила на детето и структурите на полицията;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
6. Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
7. Мотивиране на учениците с обучителни затруднения за участието им в консултации и допълнителни консултации по учебни предмети;	Директор, педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
8. Провеждане на регулярни работни срещи на ЕПЛР с учители за подобряване на образователните резултати и мотивацията за учене, за оценка на риска; оценка на потребностите и силните страни на ученика, планиране на	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019

интервенциите и оценка на ефективността им;		
9. Провеждане на беседи в ЧК за превенция на ранните бракове на възраст 12-13 год.;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
10. Училище за родители;	педагогически съветник, главни учители	15.09.2018 28.06.2019
11. Подпомагане на учениците от социално слаби семейства със средства, събрани от доброволческите акции и благотворителните базари;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
12. Активно участие в изпълнението на дейностите, заложи в Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст	Директор, Педагогически специалисти	15.09.2018 14.09.2019
Ученици със специални образователни потребности		
1. Оценка на необходимостта от допълнителна подкрепа на деца и ученици с индикации за СОП	ЕПЛР, сформиран за конкретния случай	15.09.2018 28.06.2019
2. Превантивна логопедична дейност: Изследване в начален етап; Определяне на необходимостта от индивидуална работа;	логопед	01.11.2018
3. Логопедична терапия, рехабилитация и консултации;	логопед	15.09.2018 28.06.2019
4. Ресурсно подпомагане	ресурсни учители	15.09.2018 28.06.2019
5. Сформиране на екипи за допълнителна подкрепа	Директор, координатор по чл. 7, ал. 1 от Наредбата за приобщаващото образование	15.09.2018 28.06.2019
6. Структуриране и извеждане на най-важните аспекти (опорни точки) на всяка от степените на обучение, които да се залагат в индивидуалните програми на всяко дете до тяхното усвояване и интегриране в имплицитната памет;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
7. ЕПЛР съвместно с учителите на основата на тези опорни точки разработва занятия и подготвя подходящи материали за развиване на компетенциите на всяко дете;	Директор, педагогически специалисти	в началото на учебната година
8. Обучение чрез преживяване, с цел по-лесно усвояване на знания и умения и тяхното интегриране в личността на детето/ученика;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
9. Обучение „връстници обучават връстници”, с цел по-лесно включване в общността на връстниците, особено важна за изграждане на идентичност в юношенска възраст;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019
10. Посещения на групи деца в отворени часове по музика, изобразително изкуство, технологии и предприемачество;	педагогически специалисти	15.09.2018 28.06.2019

ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

- брой проведени инициативи;
- брой ученици, на които е оказана обща и допълнителна подкрепа;
- брой проведени срещи с родители, Обществен съвет, НПО, отдел за Закрила на детето и други заинтересовани страни и институции;
- брой сформирани групи по проекти и участници в тях;
- брой ученици и родители, участвали в часовете за консултации, доброволчески акции, тренинги, Училище за родители и други училищни инициативи.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- повишаване на образователните резултати на учениците;
- намаляване на броя на безпричинните отсъствия на учениците;
- намаляване на броя на учениците в риск и отпадналите от образователната система;
- превръщане на училището в привлекателно и желано;
- осъзнаване на ползите от ученето;

ФИНАНСИРАНЕ

Необходимите средства за изпълнение на програмата ще бъдат осигурени от следните източници:

- ✓ бюджета на училището;
- ✓ европейски проекти и национални програми;
- ✓ от проведените доброволчески акции и благотворителни базари.

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет - протокол №15/03.09.2018 г. и е утвърдена със заповед РД-13 №2273-490 /03.09.2018 г. на директора на училището.